

OSNOVNA ŠOLA GORICA
GORIŠKA CESTA 48, 3320 VELENJE
MLADI RAZISKOVALCI ZA RAZVOJ ŠALEŠKE DOLINE

RAZISKOVALNA NALOGA
ZASEBNOST NA FACEBOOKU NA OŠ GORICA
Tematsko področje: SOCIOLOGIJA

Avtorici:
Taja Oblišar, 9. razred
Natalija Zajc, 9. razred

Mentor:
Vasja Veber, mag. posl. ved

Velenje, 2013

Raziskovalna naloga je bila opravljena na Osnovni šoli Gorica

Mentor: Vasja Veber

Datum predavitve: Marec, 2013

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD OŠ Gorica, šolsko leto 2012/2013

KG Facebook/uporaba socialnega omrežja/varovanje podatkov/kršitev pravil

AV OBLIŠAR, Taja/ ZAJC, Natalija

SA VEBER, Vasja

KZ 3320 Velenje,

ZA OŠ Gorica Velenje

LI 2013

IN ZASEBNOST NA FACEBOOKU NA OŠ GORICA

TD Raziskovalna naloga

OP 25 str., 7 graf., 3 sl., 1 pril., 8 vir.

IJ SL

JI sl/en

AI Facebook je socialno omrežje, ki ga poznajo in uporabljajo skoraj vsi mladi.

Brezplačen je, zato je dostopen večini.

Zelo je privlačen za najstnike saj tam preživijo večino svojega prostega časa.

še raziskovalne naloge je, da bi uporabniki drugič dvakrat premislili, kaj bodo objavili in česa ne. Anketni vprašanik smo omejili na Osnovno šolo Gorica. Zanimalo nas je, če so učenci OŠ Gorica že kdaj kršili katero pravilo.

KEYWORDS DOCUMENTATION

ND OŠ Gorica, šolsko leto 2012/2013

CX

AU OBLIŠAR, Taja/ ZAJC, Natalija

AA VEBER, Vasja

PP 3320 Velenje,

PB OŠ Gorica Velenje

PY 2013

TI **ZASEBNOST NA FACEBOOKU NA OŠ GORICA**

DT Raziskovalna naloga

NO 25 p., 7 graf., 3 fig., 1 ann., 8 ref.

LA sl

AL sl/en

AB Facebook is a social network that is known to and used by almost all young people. It's free, so it is accessible to most of the people.

It's very important for teenagers, because they spend most of their free time on it.

The primary purpose of the research tasks was to question users a little bit about an idea of what to publish on the Web and try to get them to check twice before publishing something online next time. Research was limited to elementary school Gorica. We were interested if our classmates ever violated any rule.

KAZALO

1	UVOD	VII
1.1	NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE.....	VIII
1.2	OPIS VZORCA RAZISKOVALNE NALOGE.....	VIII
1.3	HIPOTEZE	IX
2	PREGLED OBJAV	IX
2.1	ZAČETEK FACEBOOKA	IX
2.2	STANJA	X
2.3	ZASEBNOST.....	X
2.3.1	<i>Pridobljeni podatki z registracijo</i>	X
2.3.2	<i>Deljenje in javnost profila</i>	XI
2.3.3	<i>Druge strani ter aplikacije</i>	XI
3	MATERIAL IN METODE	XII
4	REZULTATI	XII
4.1	OBJAVE PODATKOV	XII
4.2	OSEBNI PODATKI.....	XIII
4.3	KRŠITEV PRAVIL.....	XVI
5	ZAKLJUČEK	XX
6	POVZETEK	XXI
7	ZAHVALA	XXII
8	PRILOGE	XXIII
9	VIRI IN LITERATURA	XXIV

KAZALO FOTOGRAFIJ, SLIK, PREGLEDNIC IN GRAFOV

Slika 1: Vstopna stran Facebooka (Facebook je spremenil..., 2012)	VIII
Slika 2: Začetni profil Facebooka. (Facebook, 2013)	IX
Slika 3: Aplikacije in igre.....	XIII
Graf 1: Pravila Facebooka.....	XVI
Graf 2: Pogoji vpisa.....	XVI
Graf 3: Starostna meja.....	19
Graf 4: Kršitev pravil.....	19
Graf 5: Resnični podatki.....	XVIII
Graf 6: Ustrezna pravila.....	XVIII
Graf 7: Spremembe.....	XIX

1 UVOD

Ali ste se že kdaj vprašali, ali smo res varni na internetu? Ali je naš račun in z njim tudi naša zasebnost varna pred različnimi neznanci?

To temo smo si izbrali predvsem zato, ker danes v našem okolju več kot polovica najstnikov uporablja to spletno stran, je zelo priljubljena tema in ker se v javnosti pojavljajo očitki, da je varovanje osebnih podatkov prešibko.

Facebook je socialno omrežje, ustanovljeno 4. februarja 2004. Omrežje ima po celem svetu več kot milijardo aktivnih uporabnikov. Pogoji za vpis na to spletno stran je le e-poštni naslov in starost nad trinajst let. Ker se lahko vsak prijavi pod nepravim imenom, je zadnje čase to spletno mesto zelo sporno. (Facebook, 2013)

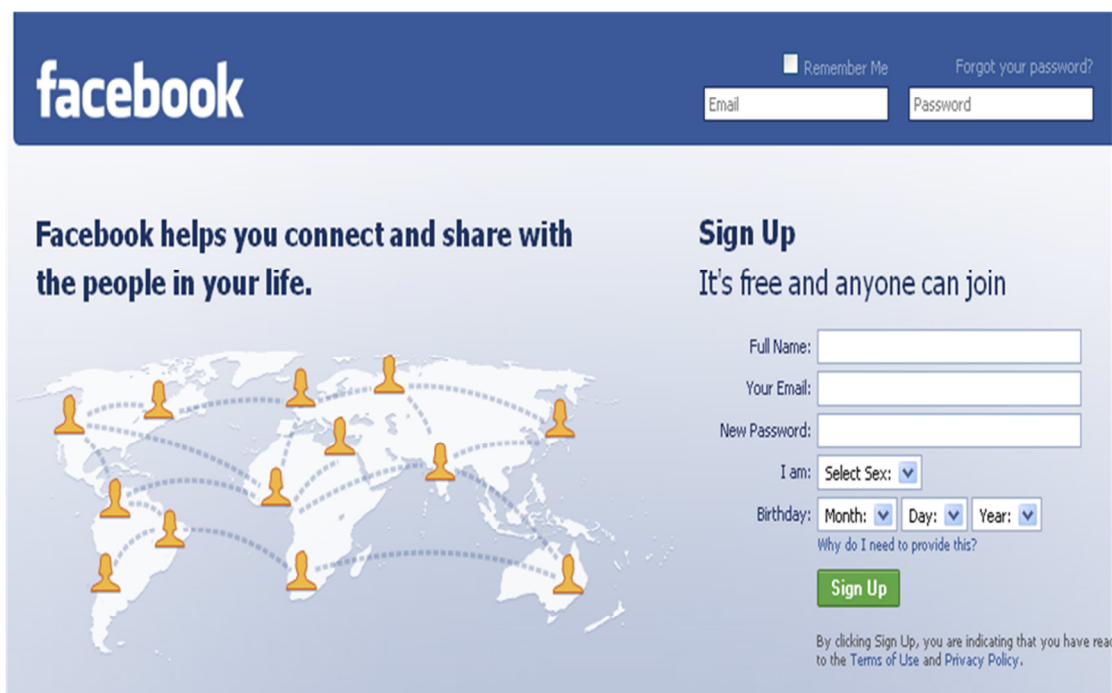
Dvomi so se pojavili, ker pravilo pravi, da lahko Facebook uporabi informacije, dobljene iz drugih virov (na primer drugih spletnih strani, blogov, časopisov...). Drugi del dogovora pa se nanaša na Facebookove pravice, da lahko proda nekatere informacije uporabnikov podjetjem. (Facebook, 2013)

Slaba stran tega socialnega omrežja je predstavljala tudi težavnost pri izbrisu svojega profila. Na začetku je imel uporabnik možnost le deaktivirati račun, kar pomeni, da profil sicer ni bil več viden ostalim uporabnikom, vendar so se podatki in spremembe uporabnika še vedno beležili na strežniku.

Od februarja 2008 pa si lahko uporabniki izbrišejo račun, če kontaktirajo Facebook in zaprosijo, da se njihov račun trajno izbriše. (Facebook, 2013)

Osebni podatek se v Zakonu o varovanju osebnih podatkov definira kot podatek, s katerim izražamo lastnost, stanje ali razmerja posameznika. (Zakon..., 2004) Varstvo osebnih podatkov je zelo pomembno prav zaradi razširjene uporabe informacijskih tehnologij in zbirk podatkov, saj je možnost njihovih zlorab še večja.

Osebni podatki so lahko pridobljeni le od osebe, na katero se ti podatki nanašajo, izjeme pa dopuščajo, da se lahko to prekrši, če je ogrožena državna varnost, javna varnost, monetarni interesi države, zaradi zatiranja kriminala, varovanja zdravja in pravic drugih državljanov. (Facebook, 2013)

Slika 1: Vstopna stran Facebooka (Facebook je spremenil..., 2012)

1.1 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Facebook je socialno omrežje, ki je v zadnjem času zelo priljubljeno, še posebej med mladimi. Vedno večji dvomi v varovanje podatkov so nas privedli do nemalo vprašanj, zaradi katerih smo se odločili napisati raziskovalno nalogo. Do Facebooka lahko uporabniki dostopajo brezplačno, zato se med njimi pojavi tudi veliko zlorab, kot na primer lažni profili ali vpis na spletno mesto, preden dosežeš starostno mejo.

Odločili smo se, da bomo raziskali, kako so na tem spletnem mestu podatki varovani. Dvomimo, da ima vsak uporabnik primerno varovane podatke. Menimo pa, da ima vsak uporabnik sam vpliv nad svojimi objavami. Svoje raziskovanje smo se odločili omejiti na Osnovno šolo Gorica, ker nas je zanimalo, ali so učenci kdaj že kršili pravila.

1.2 OPIS VZORCA RAZISKOVALNE NALOGE

V raziskovalnem načrtu smo postavili tri hipoteze. Najprej smo razrešili tretjo hipotezo s pomočjo anketnega vprašalnika, ki smo ga razdelili med učence Osnovne šole Gorica. Na vprašalnik je odgovorilo kar nekaj učencev, to pa so: učenci 7.a razreda, učenci 8.a in 8.b ter učenci 9.a in 9.b razreda.

1.3 HIPOTEZE

Hipoteza 1: Vsak uporabnik ima nadzor nad svojimi objavami.

Hipoteza 2: Osební podatki so na Facebooku slabo varovani.

Hipoteza 3: Veliko učencev OŠ Gorica je vsaj enkrat kršilo pravila uporabe Facebooka.

2 PREGLED OBJAV

Naša raziskovalna naloga temelji na spletni strani oziroma na socialnem omrežju Facebook. Pri pisanju naloge smo si pomagali z različnimi spletnimi viri. Na internetu smo zasledili, da je že kar nekaj nalog o Facebooku, vendar tematike iz našega naslova nismo zasledili.

2.1 ZAČETEK FACEBOOKA

Ustvaril ga je študent s Harvarda, Mark Zuckerberg, vendar je bil sprva namenjen le študentom. Ustvaril ga je leta 2004, imenoval se je thefacebook. Leta 2010 so posneli film o njegovem ustvarjanju. Zuckerberg je 2. septembra 2005 razširil dostop do spletnega mesta na srednje šole, kasneje pa so dostop dobili še vsi starejši od 13 let. (Facebook, 2013)

Slika 2: Začetni profil Facebooka. (Facebook, 2013)

2.2 STANJA

Na Facebooku lahko poleg mnogih drugih stvari objavljamo tudi stanja. To ima dobre in slabe lastnosti. Kot vedno lahko najstniki s tem pretiravajo in objavljajo preveč osebna stanja. Preverili bomo, če ima vsak uporabnik nadzor nad objavljanjem svojih stanj.

Dobre lastnosti:

S prijatelji lahko delimo svoje misli kot so:

- Prijatelje ja lažje izgubiti kot dobiti!
- I don't need a perfect one, I just need someone who can make me feel that i`m the only one.
- For the world you are somebody, but for somebody you are the world.

Slabe lastnosti:

Preveč objav o osebnih podatkih kot so:

- Dc je piš sms na 031 *** **.
- Jan je zelo dober v postli, haha.
- Pravkar sem si obrila noge.

2.3 ZASEBNOST

Na Facebooku je več kot 400 milijonov aktivnih uporabnikov (How many..., 2012). Veliko uporabnikov svoje objave deli javno, saj nimajo nastavljeno, da podatke delijo le s prijatelji. V poročilu je navedeno, da Facebook uporabniki pogosto niso pozorni na dovoljenja, ki jih dajejo aplikacijam. Aplikacije na Facebooku pozovejo uporabnike, da začnejo uporabljati aplikacijo z izdajo dovoljenja aplikacijam, da lahko gledajo njihove objave statusov in druge podatke. Nekatere aplikacije pa lahko pogledajo uporabnikove podatke tudi, če niso namestili aplikacije sami, temveč preko njegovih prijateljev, ki imajo nameščeno aplikacijo. To pa je mogoče preprečiti s skrbno prilagoditvijo nastavitve zasebnosti. (Data Use..., 2012)

2.3.1 Pridobljeni podatki z registracijo

S tem, ko se uporabniki registriraj na Facebooku, pridobi spletno mesto informacije o njih. Ko si ustvarijo profil, vnesejo ključne podatke, kot so ime, rojstni dan, elektronski naslov itd.

Podatke pa pridobi tudi s stanji, fotografijami ali posnetki, ki jih želijo deliti. To vključuje tudi informacije, ki jih delijo z nekim dejanjem (sprememba stanja, nov prijatelj...)

Ključen je rojstni dan, s katerim omrežje določi starosti primerne vsebine in oglase.

Podatke dobi iz telefona, računalnika ali druge naprave s katerimi dostopajo uporabniki do Facebooka. To vključuje njihov IP naslov, kje se nahajajo, vrsto brskalnika in strani, ki jih obišejo.

Informacije pa so tudi javnega značaja, kar pomeni, da si sami izberejo, katere podatke bodo delili z javnostjo. Vidne so vsem, vključno z uporabniki Facebooka. Informacije, ki jih uporabniki delijo na Facebooku, so na voljo tudi na spletnih iskalnikih, kot je na primer Google.

Nekateri podatki pa so vedno na voljo javnosti:

- Ime: prijatelji in družinski člani uporabnike lažje najdejo;
- Profilna in naslovna slika: to pomaga, da uporabnike znanci lažje prepoznajo;
- Omrežja: Uporabniki vidijo, s kom bodo delili informacije;
- Spol;
- Uporabniško ime (Facebookov URL): Povezava na profil uporabnika, katero lahko deli v drugih omrežjih.

Ko si uporabnik izbršiše profil, se trajno izbršiše iz Facebooka. Izbris traja en mesec, vendar lahko nekateri podatki ostanejo v varnostnih kopijah do devetdeset dni. (Data Use..., 2012)

2.3.2 Deljenje in javnost profila

Vsakič, ko uporabniki objavijo neko vsebino, lahko izberejo ciljno skupino ali prilagodijo občinstvo. Možnosti:

- Javna vsebina: Ta vsebina bo dostopna vsem, vključno z uporabniki Facebooka;
- Vsebina vidna prijateljem: Dostopna bo le prijateljem;
- Vsebina po meri: Sami lahko določijo komu bo vsebina vidna ali komu bo nevidna. Če ne vidijo ikone za skupno rabo bo informacija v vsakem primeru javno dostopna.

Če uporabnika kdo od prijateljev označi na sliki, objavi stanje na njegov zid ali povezavo, lahko odstranijo ali le skrijejo to vsebino. Če jo skrijejo ne bo nedokončno izbrisana, le vidna ne bo na uporabnikovih časovnicah. (Data Use..., 2012)

2.3.3 Druge strani ter aplikacije

Facebookova platforma uporabnikom pomaga deliti informacije z aplikacijami, igrami in stranmi, ki jih uporabljajo uporabniki ali njihovi prijatelji. Omogoča jim, da se preko Facebooka s prijatelji povežejo tudi na drugih staneh. Vendar so te aplikacije in strani ustvarili ter vzdrževali drugi razvijalci in podjetja, ki niso del Facebooka, zato je potrebno vedno pazljivo prebrati pravila in pogoje uporabe, da uporabniki vedo, kako ravnajo s njihovimi informacijami.

Ko se povežejo z igro, aplikacijo ali spletno stranjo, jim Facebook da njihove osnovne informacije, če se strinjajo. Njihov list prijateljev pomaga aplikaciji, da tudi tam poiščejo prijatelje.

Informacije, ki jih aplikacije pridobijo, so le uporabnikovi javni podatki in seznam prijateljev.

Nastavitev aplikacij uporabnikom omogoča nadzor aplikacij, ki jih uporabljajo. Tam si lahko ogledajo dovoljenja, ki so jih posredovali aplikacijam, kdaj so si nazadnje ogledali aplikacijo, kdaj je nazadnje aplikacija dostopala do njihovih podatkov ter občinstvo na Facebooku, kjer objavlja aplikacija stanja v njihovem imenu.

Lahko celo odstranijo aplikacije, ki jih ne uporabljajo več ali pa izklopijo vse platforme aplikacij. Ko izključijo vse platforme aplikacij jim njihov ID ni več dostopen, vendar ne morejo več uporabljati iger, aplikacij ali strani preko Facebooka.

Ko prvič obišejo aplikacijo, ji Facebook dovoli dostop do njihovega jezika, države, kje se uporabniki nahajajo in v kateri starostni skupini so. Starostna skupina omogoča aplikaciji objavljati njihovi starosti primerne vsebine. Če namestijo aplikacijo lahko ta dostopa, shranjuje in posodoblja informacije, ki so jih uporabniki delili. Če že dolgo niso uporabljali aplikacije, ji bo onemogočeno posodabljanje dodatne podatke, ki so jim jih dovolili ob vstopu. Včasih igralna konzola, mobilni telefon ali druga naprava prosi za dovoljenje deljenja. (Data Use..., 2012)

3 MATERIAL IN METODE

Naš cilj je potrditi ali ovreči tri hipoteze, ki smo si jih zastavili. Za vsako hipotezo smo uporabili različne metode.

- metoda zbiranja in primerjanja podatkov
- intervju
- anketa

V prvi metodi sva zbirali podatke z interneta, v drugi pa smo intervjuvali informacijsko pooblaščenko Natašo Pirc Musar, kot tretjo metodo smo anketirali sto učencev Osnovne šole Gorica.

4 REZULTATI

4.1 OBJAVE PODATKOV

Vsakič, ko uporabniki dodajo stvari na časovnici, lahko izberejo določene ciljne skupine ali celo prilagodijo občinstvo. Preprosto kliknejo na ikono delitev in izberejo, kdo lahko vidi.

Izberejo to ikono, če želijo narediti nekaj javnega. To pomeni, da kdorkoli, vključno z ljudmi iz Facebooka, lahko vidijo ali dostopajo do zgodbe ali objave.

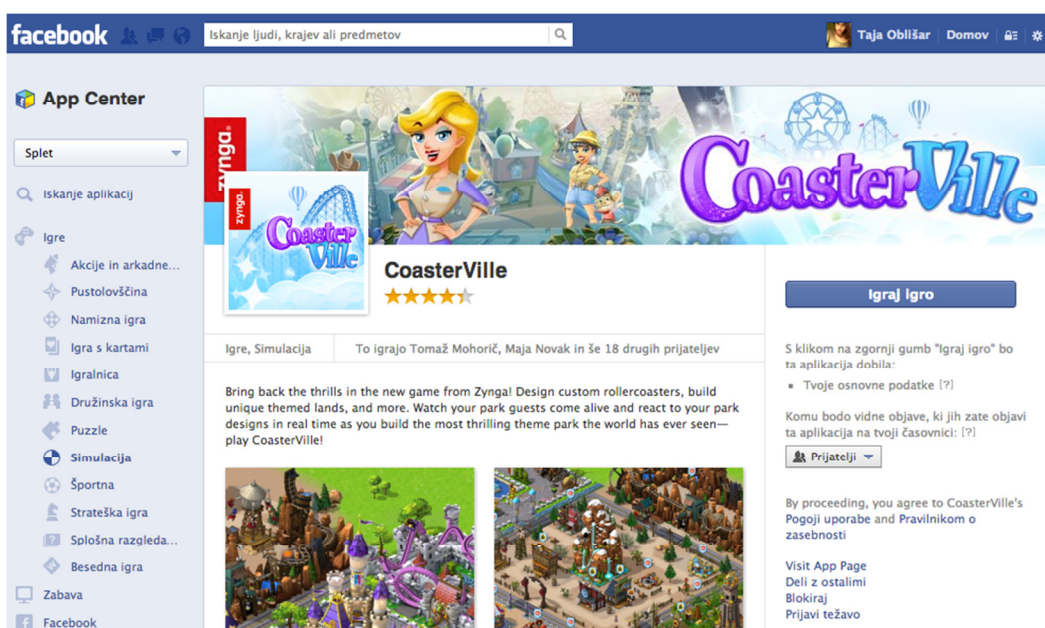
Ko izberejo občinstvo, njihove prijatelje zapiše v seznam. Temu pravimo časovni nadzor prepoznavnost. To je zato, ker je njihov prijatelj zapisan v seznam, ki je vedno na voljo za igre, aplikacije in spletne strani.

Podobno je, če uporabniki želijo skriti svoj spol, lahko skrijejo to na časovnici.

Ko jih nekdo označi v zgodbo (kot so fotografije, posodobitev stanja ali prijava), lahko izberejo, če želijo, da je zgodba na njihovi časovnici ali ne. Lahko odobrijo vsako zgodbo individualno. Če odobrijo zgodbo in si pozneje premislijo, jo lahko odstranijo iz svoje časovnice.

Ko skrijejo stvari, kot so delovna mesta ali povezave, te stvari ne bodo prikazane na njihovi časovnici.

Nekaj stvari (kot so njihovo ime, slike in fotografije na naslovnici) nimajo izmenjavne ikone, ker so vedno na voljo javnosti. (Sharing..., 2012)

Slika 3: Aplikacije in igre.

Kot vsa druga socialna omrežja ima tudi Facebook veliko aplikacij in iger. Te aplikacije in igre zahtevajo potrditev za objavljanje stanj, podatkov, rezultatov. Zelo pomembno je ali aplikaciji uporabniki dovolijo, kaj lahko objavlja na Facebooku, kajti preko vseh možnih aplikacij lahko pride tudi do kraje identitete. Pred tem pa se lahko zavarujejo tako, da aplikacijam ne dovolijo objavljati na Facebooku ničesar. Zavarujejo se pa lahko tudi, da ne uporabljajo nobene aplikacije in ne igrajo iger.

4.2 OSEBNI PODATKI

Intervjuvali smo NATAŠO PIRC MUSAR, ki nam je z veseljem odgovorila na vsa vprašanja in nam s tem pomagala pri raziskovalni nalogi. Postavili smo ji mnogo vprašanj in jih vključili v našo raziskovalno nalogo.

- Kako se lahko najprimerneje zaščitimo pred krajo osebnih podatkov?

Na spletu sta naša zasebnosti in varstvo osebnih podatkov zelo pogosto na udaru. Predvsem ne smemo biti naivni, neznanec na spletu morda ni ta, za katerega se predstavlja. Bajna nagrada, ki naj bi jo prejeli, pa je po vsej verjetnosti potegavščina, kjer želijo nepridipravi samo dostop do naših podatkov. Na spletu bodite previdni, preverite s kom imate opravka, še prej pa s protivirusnimi programi zaščitite svoj računalnik pred zlobnimi kodami, ki lahko kradejo vaše podatke. Dobro premislite, preden delite z drugimi vse podrobnosti o vašem življenju, slike z zabave, podatke o vašem naslovu, itd. Bolj ko ste na družbenih omrežjih neprevidni, večja je nevarnost zlorab, lažnih profilov, nadlegovanja. Nastavitve zasebnosti so ključ do varne uporabe omrežij. Predvsem pa pazite na svoja gesla. Naj bodo močna, vsake toliko jih zamenjajte in nikomur ne povejte, niti najboljšemu prijatelju.

- Do katere mere je sprejemljivo objavljanje osebnih podatkov na Facebooku?

Najprej čisto preprost test – objavite le tiste podatke, za katere vam je vseeno, če jih vidijo vaši prijatelji, starši, morda celo učitelji. Pa ne le danes – predstavljate si sebe čez 10 let, ko boste morda kandidirali za določeno službo in bo vaš bodoči delodajalec na spletu našel vse, kar ste kadarkoli objavili. Zapomnite si, kar je na spletu, ostane tam za vedno. Bodite zelo previdni pri objavljanju osebnih podatkov (naslova, telefonske številke, e-pošte). Kraja identitete je na spletu preprosta. Nikoli ne objavljajte podatkov o drugih brez njihovega dovoljenja.

- Ima informacijski pooblaščenec moč kaznovati Facebook, če pride do zlorabe podatkov?

Facebook ima sedež na Irskem, v EU. Če torej Facebook krši zakon, lahko Informacijski pooblaščenec prijavo odstopi Informacijskemu pooblaščenču na Irskem, ta pa lahko Facebook tudi kaznuje.

- Kakšno je vaše mnenje o politiki varovanja podatkov s strani Facebooka?

Facebook je ena največjih zbirk osebnih podatkov v sodobnem času. Ima skoraj milijardo uporabnikov s profili, slikami, podrobnimi podatki. Zaradi svoje velikosti in količine podatkov, ki jih hrani, pa ima Facebook še posebej veliko dolžnost, da te podatke skrbno varuje in da omogoča zasebnosti prijazno uporabo svojih storitev. V realnosti je Facebook pogosto spreminjal svoje nastavitve, uvajal nove funkcionalnosti, brez da bi uporabnike prej vprašal za dovoljenje in na splošno zasebnosti ni posvečal preveč pozornosti. Zaradi tega so mu nadzorni organi v ZDA in v Evropi pred kratkim že naložili precej ukrepov, s katerimi naj bi postal zasebnosti bolj prijazen. Ali se bo to dejansko zgodilo, bo pokazal čas.

- Kaj bi se zgodilo, če bi se izkazalo, da Facebook krši slovensko zakonodajo o varstvu osebnih podatkov?

Informacijski pooblaščenec bi prijavo odstopil irskemu pooblaščenču, saj le irski pooblaščenec lahko raziskuje v podjetju, ki je na Irskem ustanovljeno. Slovenski zakon je praktično enak irskemu – oba namreč temeljita na evropski direktivi, ki velja

za vse članice EU, torej tudi Slovenijo in Irsko. Irski pooblaščenec je po direktivi zavezan, da pri preiskovanju sodeluje z drugimi evropskimi pooblaščeneci. Vsi Informacijski pooblaščeneci v Evropi pa tudi skupaj sodelujemo v posebnih skupinah, kjer se uskladimo glede problematik kot je Facebook.

- Kako lahko slovenski državljani ukrepa, če ugotovi, da so bili njegovi podatki zlorabljeni?

Poda prijavo Informacijskemu pooblaščenecu (lahko tudi na e-naslov gp.ip@ip-rs.si). Če je kršitelj iz druge države, bo Informacijski pooblaščenec zadevo odstopil temu.

- Ali slovenska podjetja na splošno odgovorno ravnaajo z osebnimi podatki uporabnikov na spletu?

Pri Informacijskem pooblaščenecu opazimo, da zavedanje o varstvu osebnih podatkov med podjetji sicer raste, a hkrati opazimo tudi porast prijav zaradi kršitev varstva osebnih podatkov. V zadnjem letu smo tako opazili porast prijav zaradi neželenih oglasnih sporočil, prav tako zaradi širjenja videonadzora, in sicer tudi na območja, kjer ni dovoljen, npr. v savnah, garderobah, igralih ter nekaterih javnih površinah (npr. sprehajalne poti). Prav tako opazimo, da podjetja ne poskrbijo dovolj dobro za zavarovanje podatkov pred vdori, razkritji, ipd. Tako se podatki znajdejo objavljeni na spletu ali drugače razkriti.

Prišli sva do zaključka, da je delo informacijskega pooblaščenca zelo pomembno za socialna omrežja kot je Facebook, saj se lahko ljudje nanje obrnemo po pomoč. Kot ste lahko prebrali že iz odgovorov, je zelo pomembno komu zaupaš svoje osebne podatke in tudi, kam jih objaviš.

Informacijski pooblaščenec je bil kot samostojen in neodvisni državni organ ustanovljen z Zakonom o informacijskem pooblaščenecu. Z njegovo ustanovitvijo je bil združen nadzor nad izvajanjem Zakona o varstvu osebnih podatkov in Zakona o dostopu do informacij javnega značaja v enem organu. Pred združitvijo sta nadzor opravljala Pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja in državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov. (Pooblaščenec, brez letnice)

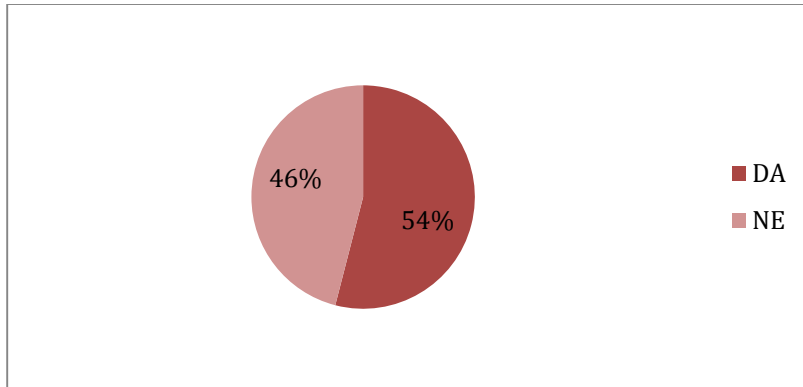
Informacijski pooblaščenec je odgovoren za:

- odločanje o pritožbi zoper odločbo, s katero je organ zavrgel ali zavrnil zahtevo ali drugače kršil pravico do dostopa ali ponovne uporabe informacije javnega značaja ter v okviru postopka na drugi stopnji tudi za nadzor nad izvajanjem zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, in na njegovi podlagi izdanih predpisov;
- izvajanje inšpekcijskega nadzor nad izvajanjem zakona in drugih predpisov, ki urejajo varstvo ali obdelavo osebnih podatkov oziroma iznos osebnih podatkov iz Republike Slovenije ter opravljanje drugih nalog, ki jih določajo ti predpisi;
- odločanje o pritožbi posameznika, kadar upravljavec osebnih podatkov ne ugotovi zahtevi posameznika glede pravice posameznika do seznanitve z zahtevanimi podatki, do izpisov, seznamov, vpogledov, potrdil, informacij, pojasnil, prepisovanja ali kopiranja po določbah zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov. (Pooblaščenec, brez letnice)

4.3 KRŠITEV PRAVIL

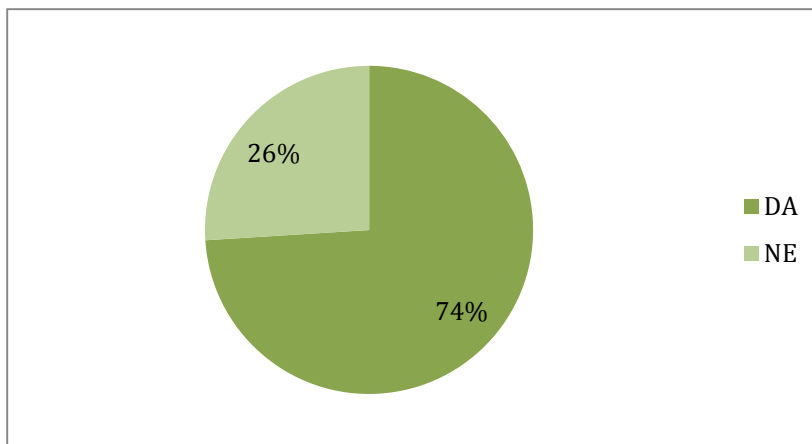
Za ciljno skupino anketirancev smo si zadali učence tretje triade Osnovne šole Gorica.

Ali več kaj zavzemajo pravila Facebooka?

Graf 1: Pravila Facebooka.

Ali si prebral pravila in pogoje vpisa na spletno stran, preden si ustvaril profil?

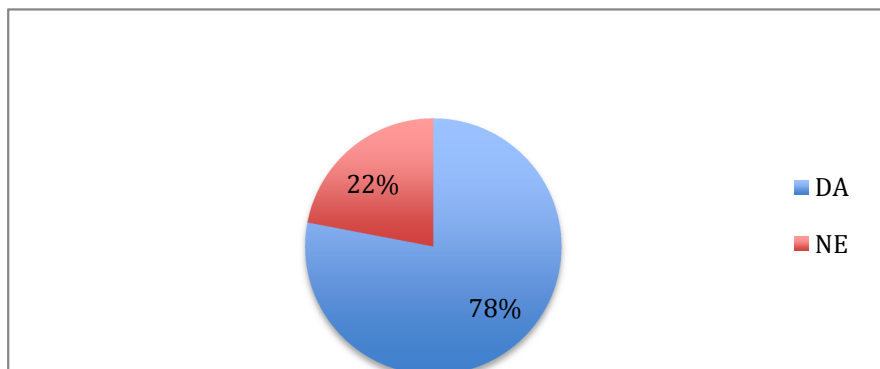
Graf 2: Pogoji vpisa.

Graf 1 in 2:

74 odstotkov anketirancev je potrdilo, da so si prebrali pravila Facebooka, vendar je le 54 odstotkov anketirancev potrdilo, da jih pozna. Sklepamo, da anketiranci niso resnicoljubno odgovorili na naša vprašanja ali da niso razumeli pravil.

Ali si ustvaril račun na tem spletnem mestu, ko še nisi dopolnil starostne meje 13 let?

Graf 3: Starostna meja.

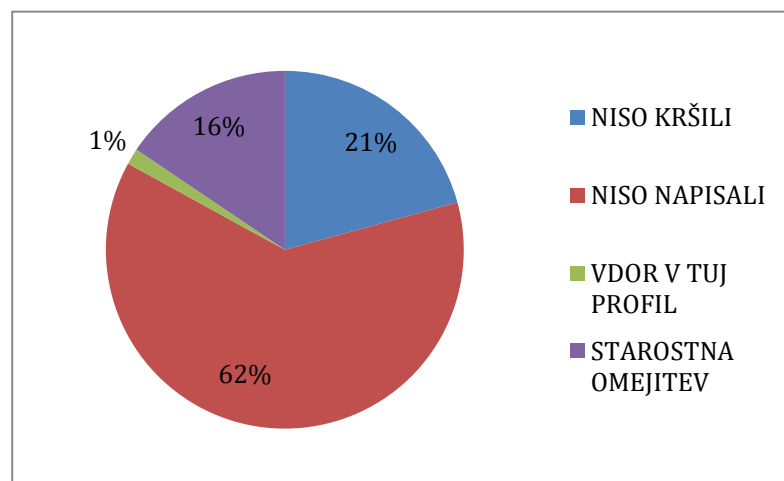
78 odstotkov anketirancev je kršilo starostno mejo, kar kaže na to, da so kršili enega izmed pogojev spletnega omrežja. Tega pravila pa ni težko kršiti, ker si lahko vsak otrok pred trinajstim letom priredi letnico rojstva.

Facebook že razmišlja o ukinitvi tega zakona, saj si mnogo mladih ustvari račun, kljub prepovedi. Nekateri starši se s tem celo strinjajo.

Zakon so ustvarili, ker naj bi bila ta starostna skupina med najbolj ogroženimi.

Dandanes so izobraževalni učinki ter svaritve obrodili sadove, zato so mladi bolj ozaveščeni o svoji intimnosti in so presegli nevarnosti, ki nanje prežijo na spletu. (Facebook..., 2010)

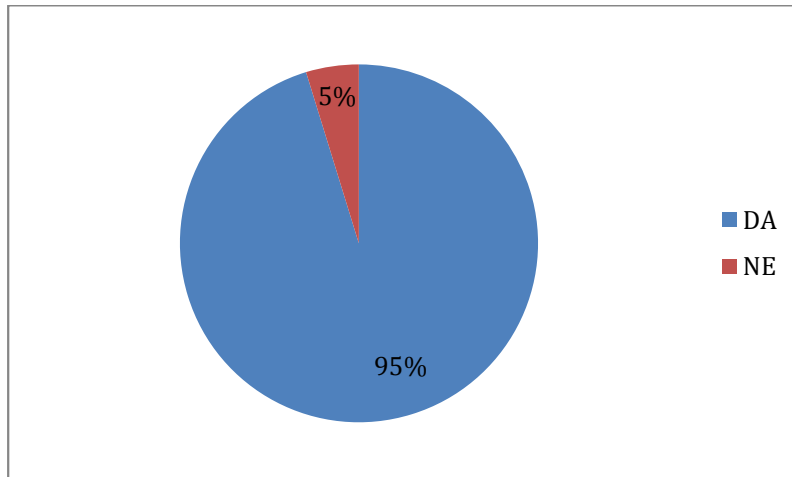
Če si kršil pravilo, katero?

Graf 4: Kršitev pravil.

Iz zgornjega grafa je razvidno, da je 17 odstotkov anketirancev že prekršilo vsaj eno pravilo. V realnosti pa je odstotek kršiteljev verjetno še veliko večji, saj 62 odstotkov anketirancev na to vprašanje sploh ni odgovorilo.

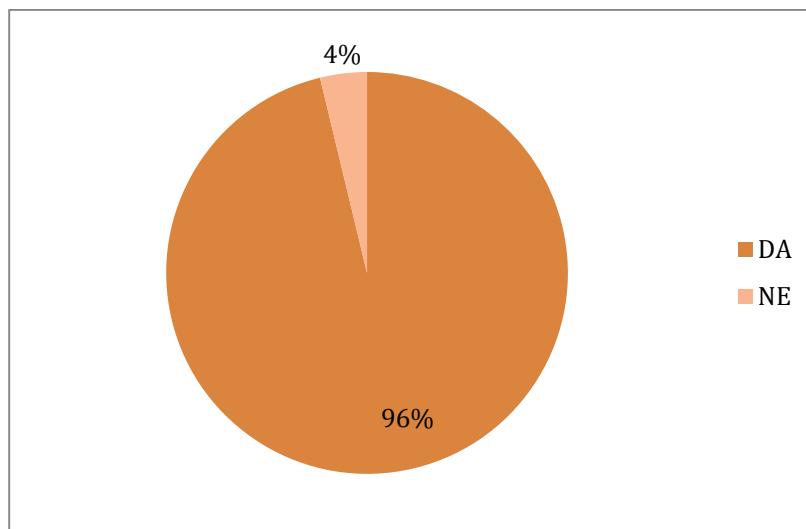
Ali si vpisal resnične podatke?

Graf 5: Resnični podatki.

Podatki kažejo, da velika večina vpiše resnične podatke

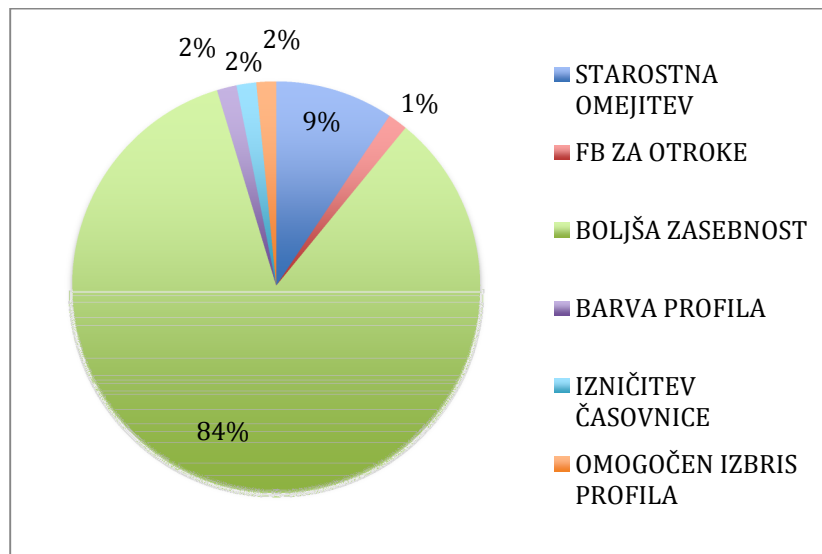
Ali so pravila po tvojem mnenju ustrezna?

Graf 6: Ustrezna pravila.

Skoraj vsi so odgovorili, da so po njihovem mnenju pravila ustrezna. Majhnemu deležu anketirancev pa se zdijo pravila neustrezna, saj jih moti, da ima Facebook starostno omejitvev.

Kaj bi spremenili?

Graf 7: Spremembe.

Večina anketirancev si želi strožjo zasebnost. Takoj za tem pa, da ne bi bilo starostne omejitve. Vendar, če starostne omejitve ne bi bilo, bi na Facebooku bili tudi mlajši otroci, ki kaj hitro kaj povedo neznancem. Seveda pa ne smemo pozabiti, da na Facebooku kroži tudi kar nekaj neprimernih slik.

V anketo smo vstavili manjši test, ki bi dokazal, da so anketiranci prebrali pravila Facebooka. Prvo vprašanje se je glasilo: Ali veš, kaj zavzemajo pravila Facebooka? 54 odstotkov anketirancev je odgovorilo, da jih poznajo. Tretje vprašanje pa je bilo: Ali si prebral pravila in pogoje vpisa na spletno stran, preden si ustvaril profil? To je potrdilo 74 odstotkov anketirancev, 20 odstotkov anketirancev naj bi si prebralo pravila, vendar jih ne poznajo.. Zato lahko sklepamo, da si večina ni prebrala pravil in pogojev vpisa na spletno mesto ali jih ni razumela, preden so si ustvarili račun.

5 ZAKLJUČEK

Na začetku raziskovalne naloge smo si postavili 3 hipoteze, katere smo želeli potrditi ali ovreči:

Hipoteza 1: Vsak uporabnik ima nadzor nad svojimi objavami. To smo ugotovili z delom na Facebooku in iz pravil zasebnosti. Hipotezo smo potrdili.

Hipoteza 2: Osebni podatki so na Facebooku slabo varovani. Z intervjujem informacijske pooblaščenke Nataše Pirc Musar smo ugotovili, da so podatki dobro varovani, zato smo to hipotezo ovrgli.

Hipoteza 3: Veliko učencev OŠ Gorica je vsaj enkrat kršilo pravila uporabe Facebooka. Te hipoteze nismo mogli ne ovreči ne potrditi, ker smo si izbrali napačno ciljno skupino anketirancev. Napačna je bila zato, ker se je večina anketirancev zlagala.

Ob prebiranju strokovne literature in iz ustnih virov strokovnjakov s področja socialnega omrežja Facebook smo izvedeli veliko pomembnih in uporabnih podatkov. Izvedeli smo, da lahko veliko ljudi na spletu zlorabi naše informacije, zato moramo biti bolj pozorni, kaj objavljamo na tem spletnem mestu in ne smemo sprejemati prošenj za prijateljstvo od neznancev.

6 POVZETEK

Facebook je socialno omrežje, ustanovljeno leta 2004. Ustvaril ga je študent Mark Zuckerberg. Sprva je bilo namenjeno le študentom, kasneje pa so ga začeli uporabljati vsi starejši od trinajst let. Zanimalo nas je, če so učenci Osnovne šole Gorica že kršili pravila Facebooka, vključno s starostno mejo. Podvomili smo v primerno varnost naših podatkov na Facebooku ter se spraševali, če imajo uporabniki nadzor nad svojimi objavami.

Po končani nalogi smo ugotovili, da so podatki na Facebooku primerno varovani, vsi uporabniki pa imajo nadzor nad svojimi objavami. Tretje hipoteze nismo mogli ne ovreči ne potrditi, ker smo si izbrali napačno ciljno skupino anketirancev.

7 ZAHVALA

Najprej bi se radi zahvalili mentorju, ki nama je zelo pomagal s svojim znanjem. Predvsem pa bi se zahvalili informacijski pooblaščenki Nataši Pirc Musar za vse odgovore. Zahvalili bi se tudi učiteljici geografije Branki Mestnik, saj nama je dajala navodila in nasvete ter prijateljem in družinama, ki so nama stali ob strani ob izdelavi raziskovane naloge.

8 PRILOGE

ZASEBNOST NA FACEBOOKU MED UČENCI OSNOVNE ŠOLE GORICA

Razred: _____

1. Ali veš, kaj zavzemajo pravila Facebooka?
DA
NE
2. Ali si ustvaril račun na tem spletnem mestu, ko še nisi dosegel starostne meje, trinajst let?
DA
NE
3. Ali si prebral pravila in pogoje vpisa na spletno mesto, preden si ustvaril profil?
DA
NE
4. Če si kršil pravilo, katero?

5. Ali si vpisal resnične podatke?
DA
NE
6. Ali so pravila po tvojem mnenju ustrezna?
DA
NE
7. Kaj bi spremenil?

9 VIRI IN LITERATURA

- Facebook. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Facebook> (24.2.2013)
- Data Use Policy. http://www.facebook.com/full_data_use_policy (24.2.2013)
- Sharing and finding you on Facebook. <http://www.facebook.com/about/privacy/your-info-on-fb> (24.2.2013)
- Pooblaščenec. <http://www.ckijz.gov.si/index.php?id=14> (24.2.2013)
- Drnovšek, J. Zakon o varstvu osebnih podatkov. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200486&stevilka=3836> (24.2.2013)
- Facebook's Zuckerberg Says The Age of Privacy is Over. http://readwrite.com/2010/01/09/facebooks_zuckerberg_says_the_age_of_privacy_is_ov (24.2.2013)
- Facebook je spremenil vstopno stran. <http://www.spletni-nasveti.si/facebook-je-spremenil-vstopno-stran/> (24.2.2013)
- Facebook. <http://en.wikipedia.org/wiki/Facebook> (24.2.2013)